

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Etik Değerlere Yatkinlık Durumları ile Kişisel Değerlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Hilal GÜREL¹ , Vahit ÇİRİŞ²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Kırşehir, Türkiye

²Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kırşehir, Türkiye

DOI: 10.70736/spjses.322		Araştırma Makalesi/Research Article
Gönderi Tarihi/ Received:	Kabul Tarihi/ Accepted:	Online Yayın Tarihi/ Published:
04.11.2025	23.12.2025	31.12.2025

Özet

Bu çalışmayla beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik davranış sergileme ya da davranışı etik açıdan yorumlama durumlarında oluşan farkları tespit edip değerlendirerek literatüre fayda sağlamak amaçlanmıştır. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere bakış açıları ve yatkinlikleri çeşitli demografik sorular yoluyla araştırılmıştır. Çalışma için detaylandırılmış olan ve 67 sorudan oluşan anket çevrim içi ve yüz yüze görüşme yoluyla, yaş ortalamaları 25-55 arasında değişkenlik gösteren, kıdem yılı 1-30 yıl arasında öğretmen ve uzman öğretmen olan 706 kişiye uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak etik değerlere yatkinlik ölçeği ve kişisel değerler envanteri kullanılmıştır. Veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizlere göre araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin etik değerlere yatkinlik düzeylerinin ve kişisel değer düzeylerinin hem ölçeğin genelinde hem de alt boyutları açısından bakıldığında farklılıklar olduğu görülmüştür. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre etik değerlere yatkinlik durumları kadın öğretmenler lehine anlamlı bir şekilde farklı olduğu görülmektedir. Bu durum kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yatkinliklerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Kıdem değişkenine göre etik değerlere yatkinlik düzeyleri incelendiğinde ölçeğin genelinde en yüksek sıra ortalamasının “1-10 yıl” arası kıdeme sahip olan öğretmenlere ait olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor öğretmeni, etik değerler, kişisel değerler

Examination of Physical Education Teachers' Suitability to Ethical Values and Personal Values in Terms of Some Variables

Abstract

This study aims to contribute to the literature by identifying and evaluating the differences that occur when physical education and sports teachers exhibit ethical behavior or interpret behavior ethically. This study explored the perspectives and predispositions of physical education and sports teachers working within the Ministry of National Education toward ethical values through various demographic questions. A detailed 67-question survey was administered to 706 teachers and specialist teachers, with an average age of 25-55 and 1-30 years of experience, via online and face-to-face interviews. The study used a scale for the predisposition to ethical values and a personal values inventory as data collection tools. Data were analyzed using the SPSS package program. Analyses revealed differences in the levels of predisposition to ethical values and personal values of the physical education teachers participating in the study, both across the scale and across its sub-dimensions. A significant difference in the predisposition to ethical values among physical education and sports teachers based on gender was observed, favoring female teachers. This suggests that female physical education and sports teachers have a higher predisposition to ethical values. When examining the levels of predisposition to ethical values by seniority, the highest mean rank across the scale belongs to teachers with 1-10 years of seniority. When examining the levels of predisposition to ethical values by status, it was determined that the mean ranks of teachers did not differ across the scale.

Keywords: Ethical values, personal values, physical education and sports teacher

GİRİŞ

Bilinçli düşünmeye başladığımız ilk tarihten bu yana davranışlarımızın doğru, ahlaki, etik, uygun olup olmadığı düşünce dünyamızı meşgul etmiştir. Zaman içinde çeşitli normlar ve kurallar ile etik davranış şekillenmeye başlamıştır. Toplumda örnek alınması gereken davranışlar sergilemekle yükümlü olan öğretmenler için doğru, ahlaki, etik, uygun, münasip, kabul edilebilir, makul gibi kavramlar çok daha önemli hale gelmiştir. Her branştan eğitim veren öğretmenler gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin de eğitim-öğretim sürecinde karşılaştığı durumların etik boyutta olup olmadığını yorumlayabilmesi ve etik sorunla karşılaşılan bir durum oluştuğunda duruma uygun kararlar verebilmesi için etik kavramını, çerçevesini, bakış açısını bilmesi gerekir. Etik ilkelere uygun davranış; öğretmenin hem kendi değer algısında hem de yetiştireceği öğrenciler yoluyla toplumsal bir etki yaratması açısından önemlidir.

Etik davranış, bireyin davranışlarına yön çizen kişisel değerlerin bir yansımasıdır (Alkan, 2015). Bu değerler beden eğitimi öğretmenlerinin etik açıdan sorun teşkil eden bir durum yaşandığında duruma uygun kararlar verebilmesi (Aydın, 2016) ve bulunduğu durumu iyi tanıyıp yönetebilmesi için çok önemlidir. Beden eğitimi ve spor bireylerin en temel içgüdülerinden biri olan hareket etme gereksiniminden doğmuştur (Santos vd., 2024). Hayatın olağan akışında fiziksel hareket şarttır (Yani vd., 2024). Günümüz şartlarında gelişen teknoloji ve buna bağlı olarak insanların daha az hareketsiz bir yaşama doğru gitmeleri sporun ve beden eğitiminin önemini artırmaktadır. Beden eğitiminin bu önemi, eğitim alanında da yerini almıştır. Beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Gülünay, 2025). Beden eğitimi ve sporun temelinde tüm vücudu çalıştırarak eğitmek, bir disiplin kazandırmak, organizmayı yönetmek ve otokontrolü artırmak yatar. Beden eğitimi ve spor sadece büyük kas gruplarını çalıştırmak değil kendini ifade etme, yaratıcılık, kültürel gelişim, mantıklı düşünme, etik ve ahlaki anlayış, estetik beğeni gibi birçok konuda yetkinlik sağlar (Kuter & Kuter, 2012).

Etik, hayatın hem bireysel hem toplumsal alanlarında ortaya çıkan ahlaki öğelerle ilgilenir (Güney, 2018). Etik; siyaset, tıp, çevre, iletişim, spor, iktisat gibi hayatın her alanında (Güven & Öncü, 2012) insani değer yargılarını irdeleyerek olan ve olması gerekenler arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Doğruyu ve ahlaki değerleri sorgularken aynı zamanda insana, ahlaki yönelime eğilme gibi bir amaç edindirir (Kesgin, 2009).

Spor etiği, insanları belli kurallar çerçevesinde oyuncu, seyirci, çalıştırıcı, hakem, spor yöneticisi gibi birçok alanda birleştiren sporun içinde meydana gelen eylemlerin belli normlar açısından değerlendirilmesini içerir (Güven & Öncü, 2012). Fair Play davranışları, galibiyette ölçülü sevinme, mağlubiyette durumu kabullenme ve sorunu tespit edebilme, takım arkadaşlarıyla uyum gösterebilme, saygı sevgi çerçevesini koruma, adaletsiz sonuçlar doğurabilecek davranışlardan kaçınma gibi birçok doğru davranış spor etiğinin temelini oluşturur (Obuz, 2009; Manolova, 2011; Uğraş, 2018).

Sporda branş fark etmeksizin, kapsayıcı ve bütünleştirici bir bakış açısıyla etkinliklerin bütününde doğru ve ahlaklı davranmaya yakınlık çok önemlidir. Özellikle günümüzde

sporun geniş kitleleri etkileme gücü ve ekonomik boyutu düşünüldüğünde spor etiğinin önemi daha iyi anlaşılmıştır (Durak, 2011).

Öğrencilerin eğitimin ilk basamağından itibaren beden eğitimi ve spor derslerinde etik ve ahlak konularında bilinçli yetiştirilmesi (Bozkurt & Çınık, 2025) görevi beden eğitimi ve spor öğretmenlerine düşmektedir. Ülkemizin bütün vatandaşlarını ilgilendiren eğitim gibi önemli bir konuda eğitimci olarak yönlendirici konumda (Kozikoğlu & Bekler, 2019) olan öğretmenlerimizin etik ve ahlaki davranışlara yaklaşımlarını araştırma ihtiyacı buradan doğmuştur (Aydın, 2003).

“Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sahip oldukları kişisel değerler ile etik değerlere yakınlık durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” Sorusundan yola çıkarak araştırmayı genişletmek amaçlanmıştır. Bu hedef kapsamında çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlık durumları ile kişisel değerlerinin (cinsiyet, kıdem, statü değişkenleri ile disiplin ve sorumluluk, güven ve bağışlama, dürüstlük ve paylaşım, saygı ve doğruluk, paylaşım ve saygı) alt boyutlarına göre farklılık gösterip göstermediğini ayrıca bu ölçekler ve değişkenler arasında anlamlı farklar olup oluşmadığını belirlemektir. Beden eğitimi ve spor dersi kapsamında eğitim faaliyeti gösteren öğretmenlerimizin bakış açısına yönelik araştırmaların yetersiz olması bu çalışmayı yapmaya yöneltmiştir.

Bu bağlamda eğitim içeriklerinin düzenlenmesi veya kıdem-statü politikalarının öğretmenler üzerinde oluşturduğu algı farklarını ortaya koymak da ikinci amaç olarak belirtilebilir. Beden eğitimi öğretmenlerinde kişisel değer seçimleri ve etik duyarlılık düzeylerini daha geniş örneklem gruplarında ve farklı değişkenler ile test eden araştırmalar yapılarak beden eğitimi öğretmenliği ve etik değerler literatürüne veri oluşturulması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırma sürecinde kullanılan tarama modeli, var olan bir durumu şu andaki ya da geçmişteki haliyle inceleyen bilimsel araştırma modelidir. Bu model araştırmanın konusu olan olayı, bireyi ya da nesneyi kendi şartları içinde mevcut durumuyla tanımlamaya çalışır. İlişkisel tarama modeli, birden çok sayıdaki değişken arasında değişimin olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımıdır (Frankel, 2006; Cohen, 2007; Creswell, 2014).

Araştırma Grubu

Araştırmanın hedef evreni Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden oluşmaktadır. Birinci aşamada MEB'in istatistiki bölge birimleri sınıflamasındaki bölgeler birer tabaka olarak düşünülmüş ardından bu bölgelerde görev yapan öğretmenlere tesadüfi yolla ulaşılmıştır. Bu çalışmaya 706 beden eğitimi ve spor öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma gurubunda 310 kadın, 396 erkek öğretmen bulunmaktadır. Ayrıca çalışmaya 431 öğretmen, 275 uzman öğretmen katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formunun yanı sıra, Etik Değerlere Yakınlık Ölçeği ve Kişisel Değerler Envanterinden yararlanılmıştır.

Kişisel bilgi formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda cinsiyet, yaş, kıdem ve statü olmak üzere dört maddeye yer verilmiştir. Kişisel bilgi formunun oluşturulmasında ilgili alan yazın taranarak bağımsız değişkenler belirlenmiştir. Toplanan kişisel veriler yapılan araştırma dışında başka bir alanda kullanılmamıştır.

Etik Değerlere Yakınlık Ölçeği: Kaya (2015) tarafından geliştirilen etik değerlere yakınlık ölçeği 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert yapıda hazırlanmış olup, ölçek cevapları 1-(tamamen katılmıyorum), 2-(katılmıyorum), 3-(kararsızım), 4-(katılıyorum) ve 5-(tamamen katılıyorum) şeklinde belirlenmiştir. Üç alt boyuttan oluşan ölçeğin “sevgi-saygı” alt boyutu 1.-8. maddelerden, “adalet-dürüstlük” alt boyutu 9.-13. maddelerden ve “işbirliği” alt boyutu ise 14.-16. maddelerden oluşmaktadır. İlgili çalışmada ölçeğin geneli için Cronbach’s Alpha değeri α : .90 olarak belirlenmişken ölçeğin alt boyutlarının Cronbach’s Alpha değerleri sırasıyla α : .88 sevgi-saygı, α : .85 (Adalet-Dürüstlük), α : .73 (İş birliği) olarak saptanmıştır. Mevcut araştırmada ise ölçeğin geneli için Cronbach’s Alpha değeri α : .94 olarak belirlenmişken ölçeğin alt boyutlarının Cronbach’s Alpha değerleri sırasıyla α : .92 (sevgi-saygı), α : .93 (adalet-dürüstlük) olarak saptanmıştır. Elde edilen Cronbach’s Alpha değerlerine göre anket sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Kişisel Değerler Envanteri: Roy (2003) tarafından geliştirilen ölçek, Asan, Doğan ve Ekşi, (2008) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 47 maddeden oluşan kişisel değerler envanteri 1-(Beni hiç tanımlamaz), 2-(Beni nadiren tanımlar), 3-(Beni bazen tanımlar), 4-(Beni genellikle tanımlar), 5-(Beni her zaman tanımlar) şeklinde ifade edilen 5’li likert yapıda hazırlanmıştır. Beş alt boyuttan oluşan ölçeğin “disiplin ve sorumluluk” boyutunda 16 madde, “güven ve bağışlama” boyutunda 12 madde, “dürüstlük ve paylaşım” boyutunda 9 madde, “saygı ve doğruluk” boyutunda 6 madde, “paylaşım ve saygı” boyutunda ise 4 madde bulunmaktadır. İlgili çalışmada ölçeğin geneli için Cronbach’s Alpha değeri α : .63 olarak belirlenmişken ölçeğin alt boyutlarının Cronbach’s Alpha değerleri sırasıyla α : .61, disiplin ve sorumluluk α : .71 güven ve bağışlama, α : .60 dürüstlük ve paylaşım, α : .68 saygı ve doğruluk, α : .65 paylaşım ve saygı olarak saptanmıştır. Mevcut araştırmada ise ölçeğin geneli için Cronbach’s Alpha değerleri α : .92 olarak belirlenmişken ölçeğin alt boyutlarının Cronbach’s Alpha değerleri sırasıyla disiplin ve sorumluluk için α : .95, güven ve bağışlama için α : .88, dürüstlük ve paylaşım için α : .73, saygı ve doğruluk boyutu için ise α : .82 olarak saptanmıştır. Elde edilen Cronbach’s Alpha değerlerine göre anket sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra 2022-2023 eğitim öğretim yılında kamu okullarında ve özel okullarda görev yapan öğretmenlere anket formu uygulatılmıştır. Bu süreçte anket geri dönüş

oranı ve anketörlerin anketleri cevaplama durumlarındaki hatayı asgari düzeye indirmek için anketlerin uygulanmasında hem yüz yüze hem de telefonla görüşme ile uygulama sürecine de gidilmiştir. Bu süreçte anketler tüm Türkiye’deki okullarda görev yapan öğretmenlerimize iletilmiş ve veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesindeki sebep söz konusu yöntemin toplanan verilerle hedefler arasındaki ilişkiyi açıklamada kavramsal bağlantıların kurulmasını sağlamaktır (Büyükoztürk vd., 2013).

Araştırmanın sürekli değişkenleri arasındaki ilişkinin ortaya konulmasındaki analizler için (SPSS) paket programından faydalanılmıştır.

Veri toplama süreci sonunda elde edilen nicel verilerin analizi betimsel ve ilişkisel veri analizi teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıkları ve kişisel değerlerini belirlemek için frekans (f), ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (SS) değerlerinden yararlanılmıştır. İlişkisel veri analizi uygulanmadan önce elde edilen verinin homojenliğe bakılmış. Ayrıca verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov değerlerine bakılarak karar verilmiş ve bu bağlamda veri analizi süreci şekillendirilmiştir.

Tablo 1. Normallik dağılımları ile ilgili bulgular

	Etik Değerlere Yakınlık		Kişisel Değerler Envanteri
	İstatistik		
		.307	.114
Kolmogorov-Smirnov	df	706	706
	p	.000	.000

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıkları ve kişisel değer düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman Brown sıra farkları korelasyon katsayısı testi, İki gözenekli değişkenlere göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıklarının, kişisel değer düzeylerinin ve ölçeklerin alt boyutlarının sıra ortalamalarının incelenmesinde Mann Whitney U testi, Üç ve üçten fazla gözenekli değişkenlere göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıklarının, kişisel değer düzeylerinin ve ölçeklerin alt boyutlarının sıra ortalamalarının incelenmesinde Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlık düzeyleri ve alt boyutları ile ilgili bulgular

Alt Boyutlar	n	$\bar{X}$	S.S.	Düzye
Genel	706	4.81	.330	Kesinlikle Katılıyorum
Sevgi-Saygı	706	4.84	.325	Kesinlikle Katılıyorum
Adalet-Dürüstlük	706	4.82	.358	Kesinlikle Katılıyorum
İşbirliği	706	4.70	.468	Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlık düzeylerinin, ölçeğin genelinde “kesinlikle katılıyorum” seviyesinde olduğu

görülmektedir ($\bar{X}=4.81$). Bu durum beden eğitimi öğretmenlerinin etik değerlere yakınlık düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kişisel değer düzeyleri ve alt boyutları ile ilgili bulgular

Alt Boyutlar	n	$\bar{X}$	S.S.	Düzy
Genel	706	4.18	.371	Katılıyorum
Disiplin ve Sorumluluk	706	4.79	.353	Kesinlikle Katılıyorum
Güven ve Bağışlama	706	3.11	.801	Kararsızım
Dürüstlük ve Paylaşım	706	4.48	.350	Kesinlikle Katılıyorum
Saygı ve Doğruluk	706	3.85	.484	Katılıyorum
Paylaşım ve Saygı	706	4.77	.385	Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel değer düzeylerinin, ölçeğin genelinde “katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4.18$). Bu durum beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel değer düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre etik değerlere yakınlıkları ve alt boyutlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Ortalamalar Toplamı	T	Z	p
Genel	Kadın	10	417.28	129355.50	41609.50	8.143	.000*
	Erkek	96	303.57	120215.50			
Sevgi-Saygı	Kadın	10	386.43	119792.00	51173.00	4.796	.000*
	Erkek	96	327.72	129779.00			
Adalet-Dürüstlük	Kadın	10	386.47	119807.00	51158.00	5.003	.000*
	Erkek	96	327.69	129764.00			
İşbirliği	Kadın	10	407.05	126186.00	44779.00	7.239	.000*
	Erkek	96	311.58	123385.00			

*p<.05

Tablo 4’te beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre etik değerlere yakınlık durumları incelendiğinde ölçeğin genelinde kadın ve erkek öğretmenlerin sıra ortalamalarının anlamlı şekilde farklılık oluştuğu görülmektedir ($U=41609.50$; $p<.05$). Gruplara ait sıra ortalamaları incelendiğinde ise anlamlı farkın kadın öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu durum kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre etik değerlere yakınlıkları ve alt boyutlarına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	n	Sıra Ortalaması	χ^2	sd	p	Anlamlı Farkın Kaynağı
Genel	1-10 Yıl ^a	458	367.61	7.741	2	.021*	a>b
	11-20 Yıl ^b	218	328.68				
	21-30 Yıl ^c	30	318.42				
Sevgi-Saygı	1-10 Yıl ^a	458	358.96	4.452	2	.108	
	11-20 Yıl ^b	218	349.96				
	21-30 Yıl ^c	30	295.88				
Adalet-Dürüstlük	1-10 Yıl ^a	458	353.70	2.303	2	.316	
	11-20 Yıl ^b	218	358.67				
	21-30 Yıl ^c	30	312.90				
İşbirliği	1-10 Yıl ^a	458	367.55	8.562	2	.014*	a>b
	11-20 Yıl ^b	218	328.47				
	21-30 Yıl ^c	30	320.88				

*p<.05

Tablo 5'te beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre etik değerlere yakınlık düzeyleri incelendiğinde ölçeğin genelinde en yüksek sıra ortalamasının "1-10 yıl" arası kıdeme sahip olan öğretmenlere ait olduğu tespit edilmiştir. En düşük sıra ortalaması ise "21-30 yıl" arası kıdeme sahip olan beden eğitimi öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin etik değerlere yakınlık düzeylerinin kıdem değişkenine göre değiştiğini göstermesine rağmen grupların sıra ortalamaları arasında istatistiki olarak farklılaşmaya neden olmamıştır ($\chi^2=2.133$; $p>.05$).

Tablo 6. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin statü değişkenine göre etik değerlere yakınlıkları ve alt boyutlarına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

Alt Boyutlar	Statü	n	Sıra Ortalaması	Ortalamalar Toplamı	U	Z	p
Genel	Normal Öğretmen	431	355.30	153134	58487	-.325	.745
	Uzman Öğretmen	275	350.68	96437			
Sevgi-Saygı	Normal Öğretmen	431	350.96	151262	58166	-.524	.600
	Uzman Öğretmen	275	357.49	98308			
Adalet-Dürüstlük	Normal Öğretmen	431	349.97	150835	57739	-.759	.448
	Uzman Öğretmen	275	359.04	98736			
İşbirliği	Normal Öğretmen	431	354.51	152795	58825	-.194	.846
	Uzman Öğretmen	275	351.91	96775			

Tablo 6'da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin statülerine göre etik değerlere yakınlık düzeyleri incelendiğinde ölçeğin genelinde öğretmenlerin sıra ortalamalarının farklılaşmadığı görülmektedir ($U=58487.00$; $p>.05$). Bu durum öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıklarının statü değişkenine göre değişmediğini göstermektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan çalışma sonuçları değerlendirildiğinde öğretmenlerimizin etik karar verme aşamasında kişisel bakış açılarını yansıttığını, olumlu kişisel özelliklerinin doğru davranışlar sergilemeye yakınlık oluşturduğu yorumunda bulunulmuştur.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etik değerlere yakınlık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre ölçeğin genelinde anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Gruplara ait sıra ortalamaları incelendiğinde ise anlamlı farkın kadın öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ölçeğin alt boyutları öğretmenlerin cinsiyetlerine göre incelendiğinde ölçeğin "sevgi-saygı" alt boyutunda, "adalet-dürüstlük" alt boyutunda ve "iş birliği" alt boyutunda da kadın ve erkek öğretmenlerin sıra ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Gruplara ait sıra ortalamaları incelendiğinde de ölçeğin alt boyutlarında anlamlı farkın kadın öğretmenler lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu durum kadın beden eğitim öğretmenlerinin etik değerlere yakınlıklarının ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Doğaner ve Özbek (2019) ve Güney (2018), yılında beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki etik ilkelere ve öğretmenliğe yönelik tutumlarına ilişkin görüşlerini araştırdığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Alan yazında çalışma sonuçları ile paralellik gösteren çalışma sonuçlarının olduğu görülmüştür (Alkan, 2015; Daştan vd., 2015; Yücenurşen, 2017). Türkiye gündeminde zaman zaman öne çıkan kadınların spor hayatına ve meslek hayatına katılması konuları, kadın hareketleri ve kadın haklarını destekleyen sosyal faaliyetlerin çalışma sonuçlarını etkilediği düşünülmektedir.

Etik değerlere yakınlığın cinsiyet değişkenine göre incelendiği bazı çalışmalarda ise çalışma sonuçları ile farklılaşan yani erkekler lehine sonuçlar bulan çalışmalar olduğu görülmektedir (Tuncel & Büyüköztürk, 2009; Dilmaç vd., 2008). Çalışma sonuçlarının farklılaşmasının dönemsel ve bölgesel farklardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilemeyen çalışmalar da vardır. Yıldız (2016) da yaptığı “Öğretmenlerin meslek etik ilkelerine uygun davranma algılarının işe yabancılaşma-yaşam doyumu ve bazı değişkenler açısından incelenmesi” tez çalışmasında da mevcut araştırmayla benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre etik değerlere yakınlık durumları incelendiğinde ölçeğin genelinde en yüksek sıra ortalamasının “1-10 yıl” arası kıdeme sahip olan öğretmenlere, en düşük sıra ortalamasının ise “20-30 yıl” arası kıdeme sahip olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine ait olduğu görülmektedir. Göreve yeni başlayan ya da görevinin henüz ilk yıllarını çalışmakta olan öğretmenlerin etik duyarlılıklarının yüksek olmasını eğitim fakültesinden yeni mezun olmaları ve bilgilerini alanda aktarmaya olan heveslerinin yüksek olması şeklinde yorumlayabiliriz. Yeni bir iş, yeni öğrenciler ve alanına ait taze bilgilerle donanmış olan öğretmen mesleğinin ilk yıllarında etik ve ahlaki bakış açısını derslerinde de yansıtabilir.

Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin etik değerlere yakınlık düzeylerinin kıdem değişkenine göre değiştiğini göstermesine rağmen grupların sıra ortalamaları arasında istatistiki olarak farklılaşmaya neden olmamıştır. Uğraş (2018) beden eğitimi öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmada kıdem değişkeninin etik değerlerle anlamlı bir fark oluşturduğu sonucunu bulmuştur. Benzer şekilde Sarıgül ve Kana (2024) Türkçe öğretmenleri ile yürütmüş oldukları çalışmada kıdemin etik değerler açısından etkili olan değişkenlerden biri olduğu sonucunu bulmuştur.

Buna karşın Namli (2017) öğretmenlerle yaptığı çalışmada kıdemin etik duyarlılık düzeylerini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır.

Çalışma sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler ortaya konulmuştur.

Öneriler

Çalışma sonuçlarından hareketle bir takım öneriler aşağıdaki şekilde sunulmaktadır.

- Spor alanındaki genç ve mesleğin ilk yıllarındaki öğretmenlerin alanda aktif rol alamaya teşvik etmek, gençlerin hem sportif anlamda gelişmesini destekleyecek hem de etik ve ahlaki konularda doğru yönlendirmeye olanak sağlayacaktır.
- Çalışmada, kıdem ve statü değişkenleri anlamlı bir fark yaratmasa da teşvik ve takdir edilme duyguları her zaman öğretmenlerin verimini artırmıştır. Bu açıdan öğretmenlerin desteklenmesine yönelik sosyal hakların verilmesi önerilmektedir.
- Başöğretmenlik statüsünde bulunan beden eğitimi ve spor öğretmenlerin sayısı arttıktan sonra çalışmanın başka çalışma grupları ile tekrarlanması önerilir.
- Yeni yapılacak çalışmaların lisede görev yapan öğretmenlerle yapılması önerilir.
- Milli eğitim Bakanlığı’nca öğretmenlerimize etik değerler eğitim seminerleri düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, G. İ. (2015). Muhasebe eğitiminde etik: Ön lisans öğrencilerinin etik algılarına yönelik bir araştırma. *Business and Economics Research Journal*, 6(2), 113-125.
- Aydın, E. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin bireysel değerleri ile mesleki motivasyon ve mesleki yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 13-24.
- Bozkurt, T. M., & Çınık, U. (2025). Ortaokul öğrencilerinin etik değerlere yakınlığı: Beden eğitimi ve oyunların rolü. *The Journal of Social Sciences*, 75(75), 83-96. <https://doi.org/10.29228/SOBIDER.80901>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç., Akgün, E., Karadeniz Ö. E., & Demirel, Ç. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni: Nitel, nicel & karma yöntem yaklaşımları*. Eğiten Kitap.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education (6th edition)*. Routledge.
- Daştan, A., Bellikli, U., & Bayraktar, Y. (2015). Muhasebe eğitiminde etik ikilem ve etik karar alma konularına yönelik KTÜ-İİBF öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 75-92.
- Dılmaç, B., Bozgeyikli, H., & Çıkılı, Y. (2008). Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 69-91.
- Doğaner, S., & Özbek, O. (2019). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki etik ilkelere ve öğretmenliğe yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 197-208. <https://doi.org/10.33689/spormetre.526089>
- Durak, N. (2011). Gelenek ve modernite etkileşimi bağlamında spor etiği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(27), 43-63.
- Frankel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to design & evaluate research in education (6th edition)*. McGraw Hill.
- Güney, C. (2018). Muhasebe meslek mensubu adaylarının mesleki etik algısı üzerine bir araştırma: Gazanfer bilge meslek yüksekokulu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 17(65), 295-316. <https://doi.org/10.17755/esosder.331932>
- Güven, Ö., & Öncü, E. (2012). Antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (2), 67-75. <https://doi.org/10.1501/Sporm.0000000222>
- Gülünay, Y. İ. (2025). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmen kimliği ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 193-212. <https://doi.org/10.17155/omuspd.1515059>
- Kaya, İ. (2015). Etik değerlere yakınlık ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of International Social Research*, 8(41), 968-974.
- Kesgin, A. (2009). Etik üstüne. *Dini Araştırmalar*, 12(35), 143-160.
- Kozikoğlu, İ., & Bekler, Ö. (2019). Öğretmenlerin mesleki değerlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 171-206. <https://doi.org/10.34234/ded.517186>
- Kuter, F. Ö. & Kuter, M. (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (6), 75-94.
- Manolova, O. (2011). *Mesleki etik ilkelere ilişkin Türkiye ve Moldova'daki ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı, Ankara.
- Namlı, A. N. (2017) Sınıf öğretmenlerinin mesleki etik ilkelerine uyma düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(49), 328-395.
- Obuz, Ü. (2009). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlara ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.

- Santos, M. S., Perico, A., Groenewald, E., Groenewald, C. A., Kilag, O. K., & Ponte, R. (2024). Advancing leadership in physical education: A systematic review of the last five years. *International Multidisciplinary Journal of Research for Innovation, Sustainability, and Excellence (IMJRIS)*, 1(2), 268-273.
- Sarıgül, F., & Kana, F. (2024). Türkçe öğretmenlerinin etik değerlere yakınlığının belirlenmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 4(15), 961-970. <https://doi.org/10.26449/sssj.468>
- Tuncel, S. D., & Büyüköztürk, Ş. (2009). Antrenörlerin mesleki etik ilkeleri nelerdir? Nasıl ölçülür? Ölçek geliştirme: Ölçeğin geçerlik ve güvenirliği. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 159-168. <https://doi.org/10.1501/Sporm.0000000166>
- Uğraş, S. (2018). *Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki etik ve mesleki motivasyon durumlarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı, Malatya.
- Yıldız, E. (2016). *Öğretmenlerin meslek etik ilkelerine uygun davranma algılarının işe yabancılaşma- yaşam doyumu ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Kırşehir.
- Yani, A., Henjilito, R., Noviardila, I., Hasan, B., Setyawan, H., Shidiq, A. A. P., ... & HB, G. (2024). The role of school supervisors in the quality assurance of physical education learning: A systematic review. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (57), 589-597.
- Yücenurşen, M., Duman, H., & Polat, Y. (2017). Muhasebe eğitimi alan meslek yüksekokulu öğrencilerinin etik davranışlarının tespiti üzerine bir araştırma: Ortaköy MYO Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 20(2), 96- 110. <https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.308603>

Katkı Oranı Contribution Rate	Katkıda Bulunanlar Contributors
Fikir ve Kavramsal Kurgu Idea or Notion	Hilal GÜREL, Vahit ÇİRİŞ
Araştırma Tasarımı Research Design	Hilal GÜREL
Literatür Tarama Literature Review	Hilal GÜREL
Veri Toplama Data Collecting	Hilal GÜREL
Verilerin Analizi Data Analysis	Hilal GÜREL
Tartışma ve Yorum Discussion and Commentary	Hilal GÜREL, Vahit ÇİRİŞ
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee	
Bu araştırma, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Etik Kurulunun 22.09.2022 tarihli 22/07/06 sayılı protokol kararı ile yürütülmüştür. This research was conducted in accordance with the protocol decision dated 22/07/06, issued by the Ethics Committee of Kırşehir Ahi Evran University on 22.09.2022.	
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict	
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.	
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment	
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. No contribution and/or support was received during the writing process of this study.	

